

Сучасні погляди на прикладну
лінгвістику

Відкриття

Збірник тез
здобувачів вищої освіти

**Вищий навчальний приватний заклад
«Дніпровський гуманітарний університет»**

**Комунальний заклад культури «Дніпропетровський національний
історичний музей імені Д. І. Яворницького»
Дніпропетровської обласної ради**

**Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради**

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПРИКЛАДНУ ЛІНГВІСТИКУ

матеріали міжнародної науково-практичної конференції:
збірник тез здобувачів вищої освіти

09 листопада 2023 року

**Дніпро
2023**

УДК 81'1(477)

М 74

Ухвалено до друку Науково-методичною радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол №4 від 21 грудня 2023 р.)

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні погляди на прикладну лінгвістику» (09 листопада 2023 року, Вищий навчальний приватний заклад «Дніпровський гуманітарний університет»): збірник тез здобувачів вищої освіти. Дніпро: ВНПЗ «ДГУ», 2023. 56 с.

(в авторській редакції)

Вміщено матеріали здобувачів вищої освіти України, які взяли участь у міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні погляди на прикладну лінгвістику». Тематика тез охоплює актуальні питання щодо розвитку мов світу та форм реалізації їх через носіїв мови.

Матеріали науково-практичної конференції можуть бути використані у практиці фахівців різних видів гуманітарної діяльності та у навчальному і виховному процесах закладів освіти.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Лежнева Тетяна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент, проректор Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Крашеніннікова Тетяна Валеріївна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Дудник Олена Володимирівна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Холод Ірина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Хмель-Дунай Галина Миколаївна – кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Негодченко Ольга Петрівна – старший викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

Мірошник Андрій Дмитрович – провідний фахівець відділу організації наукової роботи, міжнародних зв'язків та академічної мобільності Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет»

© ВНПЗ «ДГУ», 2023

© Автори, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
Бенько Тетяна. Дистанційне навчання як актуальна освітня технологія у закладах вищої освіти	5
Вільгоцька Зоряна. Нестандартні форми проведення семінарських занять. «Дискусія» та «круглий стіл»	8
Демелько Інна. Імітаційне навчання як метод викладання у вищих навчальних закладах	11
Зав'ялов Дмитро. Інтелектуальні здібності людини (психолінгвістичний аспект)	15
Ісаєва Тетяна. Використання інноваційного методу фліпчарт (Flipped classroom) у підготовці словесників	18
Козачок Анастасія. Причини потреби суспільства у штучних мовах	20
Коломоєць Іванна. Запозичені лексичні одиниці у сфері туризму до мовного стандарту	23
Лісунова Марія. Розвиток сучасної юридичної лінгвістики в Україні	26
Мартинюк Богдана. Лекція-візуалізація як метод навчання у закладах вищої освіти	29
Олійник Анна. Віддзеркалення мовної ситуації в Україні в дискурсі військових блогів	32
Рудак Ангеліна. Використання кейс-методу у процесі фахової підготовки вчителя української мови	35
Самойленко Катерина. Формування національної ідентичності як чинника громадянського виховання учнів молодшого шкільного віку	38
Смеречинська Васирина. Бінарна лекція як інноваційний формат подавання та засвоєння інформації у закладах вищої освіти	43
Турубаров Володимир. Двоскладові терміни-словосполучення у сучасній українській термінології кримінального процесуального права	46
Турубарова Анастасія. Тракткування поняття «мова спеціального призначення» у науковій літературі	50
Федоренко С. Language and speech aspect of polyceistics: rhetorical approach.....	54

туризм є нерозривною частиною глобалізованого світу, і вивчення цього питання допомагає зрозуміти та зберегти культурні особливості різних народів.

Список використаної літератури

1. Crystal D. (2003). English as a global language. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Павленко А. (2008). Емоції та багатомовність. Cambridge University Press.
3. Сагер Дж. К. (1990). Практичний курс термінологічної обробки. Видавництво Джона Бенджаміна.

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ЮРИДИЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ В УКРАЇНІ

Марія ЛІСУНОВА

здобувач вищої освіти

ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Науковий керівник: Наталія СЕРГІЄНКО

викладач кафедри міжкультурної комунікації та соціально-гуманітарних дисциплін ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»

Оскільки лінгвістика – наука про мову взагалі й окремі мови світу, її індивідуальних представників, а правознавство – це наука, яка вивчає право як систему соціальних та суспільних норм, то юридична лінгвістика – це наука, предметом якої є вивчення ролі та функцій мови і мовлення в праві. Сам термін «юридична лінгвістика» був вперше використаний А. Подлехом у його однойменній праці «Юридична лінгвістика» у 1976 році.

Наразі цей напрямок науки переживає в Україні період свого піднесення. Щоб зрозуміти, які існують перспективи розвитку юридичної лінгвістики, ми маємо звернути увагу на роботи вчених, що займаються популяризацією цієї науки в нашій державі. Наприклад, робота І. Царьової – прекрасний приклад того, як можна систематизувати та вивести структуру сучасного юридичного тексту. Вона стверджує, що юридична лінгвістика не може існувати окремо, оскільки тісно пов'язана з різними напрямками, які вивчають проблеми взаємодії мови і суспільства, займаються дослідженнями функцій стилістики тощо.

Варто зазначити, що юридична лінгвістика формує і свій термінологічний апарат. Спираючись на події, що відбуваються в нашій державі, ми все частіше чуємо такі терміни як: *мовне вбивство, мовний конфлікт, мовні протиріччя*. Це свідчить про те, що один із аспектів розвитку цієї науки – адаптація юридичної термінології до нових реалій. Українське законодавство зазнає багато змін, оскільки відбувається наближення до європейських стандартів. Необхідно поглиблювати свої знання у сфері перекладів іншомовних законів і їх тлумачення українською мовою.

Юридична лінгвістика взяла на себе задачу з юридизації мови та дослідження цього процесу за допомогою методичних та науково-теоретичних апаратів. Це відкриває для спеціалістів можливість збагатити свою мову здатністю корелювати з ознаками складу злочину та бути об'єктом правової інтерпретації. Аналітичні можливості цієї галузі знаходять своє відображення й у вивченні документознавства, оскільки саме юридичні лінгвісти мають змогу проводити експертизу юридичних текстів, задля визначення їх відповідності за наступними критеріями: дотримання чіткої структури, вплив на правову практику, лаконічність тексту і дотримання норм української мови. Тут варто окремо зазначити, що існує спеціальна судово-лінгвістична експертиза. Її головна мета – допомога суду та учасникам справи в розумінні, перекладі, тлумаченні та оцінці текстів, що мають юридичне значення. Головна мета – забезпечити точність та справедливість у судових справах. Саме тому експерти-лінгвісти можуть оцінювати не лише документи, а й аудіозаписи, щоб визначити їх відповідність правовим нормам, а також виявити можливі мовні або комунікативні проблеми.

Якщо поглянути на юридичну лінгвістику через призму вивчення історичних процесів і генезису мови права, то можна вивести чітку структуру розвитку від стародавніх цивілізацій, які запровадили перші правові тексти, до сучасного періоду, в якому багато країн мають свою національну мову права, проте все ж велика частина юридичних термінів має загальносвітовий та

міжнародний характер. Без розуміння цих процесів унеможлиблюється підвищення свідомості про правову спадщину України. Можна зробити висновок, що юридична лінгвістика розвивається також як засіб підтримки національної ідентичності народу.

Багато закладів вищої освіти взяли на себе ініціативу з підтримки цієї науки і пропонують спеціальні курси та програми з юридичної лінгвістики. У цей же час з'являється багато публікацій та дослідницьких проєктів, які сприяють розвитку і поглибленому вивченню нової дисципліни.

Окремо можна виділити таку задачу юридичної лінгвістики, як регулювання української професійної мови, а саме боротьбу з архаїзмами, жаргонізмами, калькуванням у кодексах України. Адже саме ця наука вивела класифікацію типових порушень лінгвоюридичних норм мови, а саме: неточність, розмитість визначень, абсурдність висловлювань, двозначність формулювань, уживання некодифікованих термінів. А також прирівняла тавтологічні та плеонастичні конструкції до логічних помилок. Це надало змогу юристам поглиблено вивчати професійну мову за чіткими законами. В подальшому розвиток саме цієї галузі юридичної лінгвістики значно спростить оволодіння високим рівнем української професійної мови для юристів.

Отже, юридична лінгвістика – молода наука, яка вже встигла охопити багато сфер права. Її функції регулюють взаємодію між мовою та професійною галуззю загалом, а завдання, які вона вирішує, є актуальними і потребують більш детального опрацювання. Можна спрогнозувати, що на території нашої держави юридична лінгвістика буде розвиватися досить швидко. Сам процес її розвитку є активним і різноманітним, що дозволяє йому охоплювати багато напрямків: термінологія, правові документи, лінгвістичні експертизи, освіта і дослідницька діяльність. Юридична лінгвістика спрямована на встановлення високих мовних стандартів у юридичній галузі та є важливою для підтримки правової системи та захисту мовних прав громадян в Україні. Це означає, що її розвиток – невід'ємна частина нашого майбутнього.

Список використаної літератури

1. Царьова І. Сучасний український юридичний текст: лексико-дериваційна структура: монографія. Дніпро. 2020. 446 с.
2. Чулінда Л. І. Юридико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів. Київ. 2006. 142 с.
3. Юлінецька Ю. В., Голубова Г. В. Лінгвістичні аспекти юридизації мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія. 2019. № 42. Том 1.
4. Скорофатова А. О. Основи юридичної лінгвістики. Київ. 2020. 640 с.

ЛЕКЦІЯ-ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЯК МЕТОД НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Богдана МАРТИНЮК

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: Галина ВИШНЕВСЬКА, Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Актуальність проблеми використання лекції-візуалізації у професійній підготовці майбутніх викладачів визначається необхідністю модернізації, оновлення, пошуку інноваційних технологій викладання фахових дисциплін, розроблення цілісної системи психолого-педагогічного, методичного супроводу їхньої професійно-методичної спрямованості.

Метою дослідження є визначення дидактичних умов використання основних засобів інформаційних технологій у ході професійної підготовки студентів-філологів.

Однією із основних форм організації навчального процесу у вищій школі є лекції. Відомо, що слово є запозиченим із латинської мови та означає «читання». «У середньовічних університетах лекція була усього лише читанням і конспектуванням визначних церквою джерел. Після занепаду вищої школи на теренах Східної Європи – Києво-Могилянської академії (1615–1817), із втратою її професійних педагогічних традицій навіть у ХХ ст. стала чинною лекція у вигляді «зчитування з листка» [1, с. 455].